http://kolector.ro/2011/08/14/ocupatia-germana-in-romania-timbrele-armatei-a-9-a/

Daniel Marcu

Ocupatia Germana in Romania (I): Timbrele Armatei a 9-a

Categorii:Filatelie

In timpul primului razboi mondial, teritoriul din jurul Focsanilor a devenit scena pe care urma sa se decida nu numai soarta frontului, ci si cea a Romaniei Mari. La 25 decembrie 1916, orasul intra sub ocupatie germana, de care avea sa se elibereze abia la 10 noiembrie 1918. In acest rastimp, in oras si-a avut sediul Cartierul General al Armatei a 9-a germane, iar zona din imprejurimi unde erau stationate alte cateva Corpuri de Armata a devenit teatrul celor mai importante operatiuni militare din Primul Razboi Mondial.

Atat Administratiei Militare de ocupatie, cat si Comandamentului Local German din Focsani (Ortskommandantur Focsani), filatelistii le datoreaza o emisiune de timbre postale, o emisiune de timbre de ajutor, o emisiune de timbre fiscale comerciale, precum si una din cele mai rare serii de marci fiscale locale emise in Romania.

Prin hatisul arhivelor militare si cu o multime de necunoscute, legate de aspectele tiparirii si supratiparirii marcilor, putinii pasionati de acest domeniu incearca sa refaca traseul incalcit al marcilor germane emise in vremuri de razboi, pentru Armata a 9-a germana si Corpul 1 de Armata german. Celebrele „Gültig 9. Armee" si „Gültig für 1. Res. Korps" revin acum in actualitate si prin contributia pe care incerc sa mi-o aduc in doua materiale, ca urmare a unor descoperiri recente.

Harta Bataliei de la Marasesti, Frontul Focsani - dispozitivele Armatei a 9-a si ale Corpului 1 german

Conditii istorice – Inainte si dupa Marasesti

In fata inaintarii armatelor dusmane s-a produs refugierea unei parti a populatiei, a autoritatilor centrale si a armatei catre Moldova. La sfarsitul lui decembrie 1916, dupa caderea orasului Focsani, frontul s-a oprit pe o linie ce cobora din Muntii Oituzului de-a lungul Vailor Susitei, Putnei si Siretului pana la Dunare.

Revolutia bolsevica, izbucnita la 25 octombrie, a exercitat o deosebita influenta asupra mersului operatiunilor militare, asupra deciziilor care au fost luate de guvernul roman, rasturnand situatia din Europa de est si sud-est.

La 13 noiembrie 1917, Rusia Sovietica a propus Puterilor Centrale tratative pentru incheierea armistitiului. Armistitiul semnat la 22 noiembrie, completat apoi cu pacea dintre Puterile Centrale si Rusia, izola complet Romania punand-o in imposibilitatea de a continua lupta alaturi de Antanta.

Tratativele de la Focsani, din zilele de 7-9 decembrie 1917, s-au incheiat prin semnarea armistitiului potrivit caruia se suspendau ostilitatile, ele neputand fi reluate decat prin denuntarea armistitiului cu 72 de ore inainte. Armistitiul era o cruda lovitura pe care o primea natiunea si armata romana. In plina putere si dorinta de a lupta, armata romana a primit „cu manie” armistitiul, deoarece era nevoita sa puna arma jos nu infranta de dusman, ci parasita de aliat.

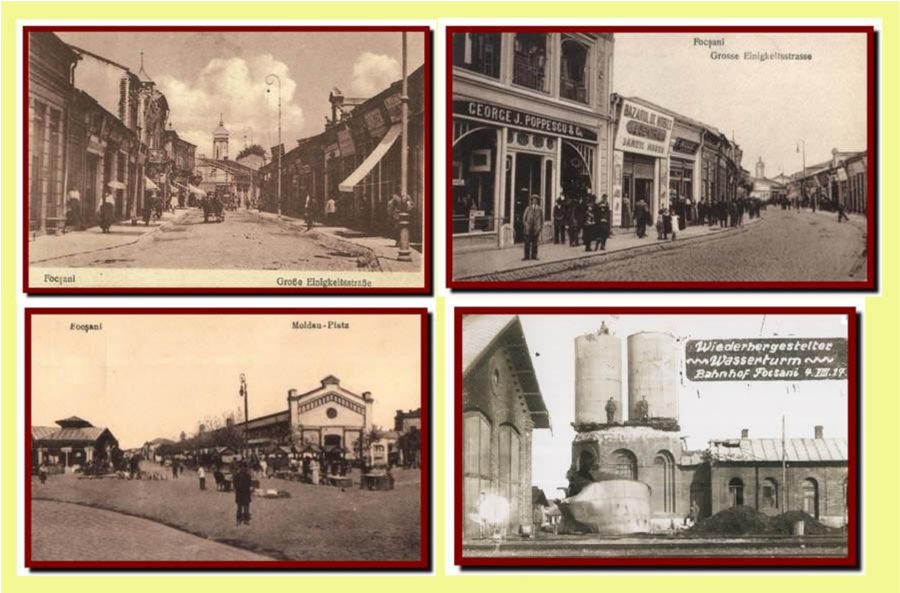

1917 - CP ilustrate din Focsani, editate in timpul Ocupatiei Germane

Jurnal de front – Rolurile Armatei a 9-a si ale Corpului 1 de Armata german

Pentru ofensiva de la inceputul lunii august 1917, Armata a 9-a germana a fost intarita cu trupe aduse de pe frontul francez sau italian. Generalul von Eben a hotarat ca lovitura principala sa fie data de Corpul 1 german, compus din 6 divizii, in timp ce in stanga sa Corpul 18 Rezerva german, alcatuit din 3 divizii, trebuia sa fixeze trupele Antantei din fata sa.

Ofensiva Armatei a 9-a germana a fost precedata de o puternica pregatire de artilerie asupra luncii Siretului, care a inceput in zorii zilei de 6 august, cand Corpul 1 german (condus de generalul Kurt von Morgen) a trecut la atac, avand in primul esalon Diviziile 12 bavareza, 76 si 89 infanterie, iar in al doilea esalon alte doua divizii.

La 8 august, generalul von Eben a schimbat sectorul de atac mai la vest, pe frontul aparat de unitati ruse. Spre seara, la al doilea atac, acestea se retrag spre nord.

Ziua de 9 august inregistreaza un nou varf al violentei atacurilor germane, ale caror trupe au suferit din nou pierderi mari, datorate gruparii de artilerie romano-ruse care lovea exact in flancul atacului. Cu toate acestea, prima linie a infanteriei romane a fost rupta in mai multe puncte, dar interventia rezervelor a fost decisiva in respingerea atacurilor, dupa lupte crancene.

Ultimele esecuri slabisera forta Armatei a 9-a germane. Astfel, generalul von Eben a intarit Corpul 1 german cu o divizie din rezerva sa, iar Corpul 18 Rezerva a fost inlocuit de luptatorii Corpului Alpin.

Constatand ca trupele Corpului 1 german erau epuizate, generalul von Eben a hotarat sa mute atacul principal la vest, in sectorul Corpului 18 Rezerva al generalului maior Kurt von Wenniger, care suferise cele mai putine pierderi. Astfel, in atacul din 12 august, Armata a 9-a germana si-a concentrat efortul contra trupelor Armatei a 4-a ruse, reusind sa cucereasca Panciu.

Pe 13 august, Corpul 18 Rezerva a atacat trupele ruse la nord de Panciu, dar a esuat. Ziua urmatoare, generalul von Eben a ordonat Corpului 1 sa elimine intrandul romanesc din zona padurii Prisaca si sa cucereasca podul peste Siret de la Cozmesti.

Zilele de 17 si 18 august au fost neobisnuit de calme. Pierderile insemnate suferite de ambele parti i-au fortat pe comandanti sa-si reorganizeze unitatile. Generalul de divizie Eremia Grigorescu a inlocuit Divizia 14 Infanterie, care se afla la est de Siret, cu Brigazile 1 si 6 Rosiori, iar greu incercata Divizie 5 Infanterie cu Divizia 2 Cavalerie. De partea cealalta, la interventia maresalului von Mackensen, generalul von Eben a grupat in Corpul 1 german sapte divizii de infanterie subordonandu-i aproape toata artileria Armatei a 9-a, compusa din 55 de batalioane si 95 de baterii.

Data de 19 august 1917 a insemnat, spun izvoarele germane, o zi de doliu pentru armata de ocupatie. „*O panica nebuna a cuprins intreaga armata. Artileria inhama caii si fuge de pe pozitie. La Focsani, comandamentul impacheteaza si se pregateste de plecare. Comandantul lagarului de aici preda ofiterului roman, cel mai inalt in grad dintre prizonierii sai, comanda asupra garzii germane si a prizonierilor romani, anuntandu-l ca germanii evacueaza orasul. Pe strazi, ranitii, culcati de-a lungul trotuarelor, striga sa fie ridicati cat mai repede ca vin romanii si-i omoara.*“

10 Martie 1918 - Seria Armatei a 9-a de Ocupatie / Marci "Germania" cu supratipar "Gültig 9. Armee"

Filatelia in vremea razboiului

Desi primele marci postale „M.V.i.R." (Militär -Verwaltung in Rumänien – Administratia Militara in Romania) au circulat in teritoriul ocupat inca de la inceputul lui iunie 1917, seria de 4 timbre „Germania" cu supratipar „Gültig 9. Armee"(Valabil Armata a 9-a) a fost emisa abia in luna martie 1918. Erau timpurile cand intreaga suflare romaneasca astepta deznodamantul fericit al celui mai tragic episod istoric petrecut pana atunci: retragerea definitiva a trupelor germane.

Daca articolele si studiile cercetatorilor germani pun sub semnul indoielii, in ultimul timp, caracterul strict postal al emisiunii de ocupatie „Gültig 9. Armee", filatelistii romani sunt preocupati de descoperirea documentelor care sa ateste datele timpurii de punere in circulatie, sa descopere tipurile diferite de supratipare

aplicate, sa inteleaga metodele de imprimare si, nu in ultimul rand, sa confirme sau sa infirme teoriile cu privire la tirajele emisiunilor si puterea de francare a marcilor emise de Administratia Militara in Romania.

Timbre de ajutor de 10 bani violet "Gültig 9. Armee" - cu supratipar normal (in stanga) si cu cifra 9 cazuta (in dreapta)

Timbru de ajutor 10 bani violet "Gültig 9. Armee" - chenar gros, intrerupt la colturi, cifra 9 cazuta, colectia Daniel Marcu / tiraj: 250 buc.

Problema „circulatiilor” false si a obliterarilor de complezenta

In momentul in care incerci sa dezlegi una sau mai multe necunoscute legate de circulatia efectiva a marcilor „Germania” si a timbrelor de ajutor supratiparite „Gültig 9. Armee”, te izbesti automat de inexistenta materialelor de studiu, la fel ca si in cazul marcilor fiscale din Zona Armatei a 9-a germane. In cei aproape 100 de ani scursi de la aparitia acestor marci, nu au fost descoperite decat foarte putine piese, insignifiante in raport cu tirajele cunoscute. Astfel se face ca „*documentele taxate fiscal semnalate până în prezent sunt numai 6 iar cele din circuitul poştal, circulate efectiv, nu depăşesc câteva zeci*„ dupa cum concluzioneaza M. Jianu si F. Ambrus in primul studiu dedicat acestor marci.

Daca, in ceea ce priveste marcile nemtesti supratiparite pentru uz postal, am rezervele mele, datorate in principal lipsei acute de circulatii efective si abundentei de plicuri asa-zis filatelice, nu acelasi lucru pot afirma despre marcile fiscale romanesti cu supratipar „Gültig 9. Armee”. Putinele documente si fragmente de acte fiscale descoperite demonstreaza din plin ca taxele cu timbre fiscale au continuat sa fie achitate, conform legilor romanesti din 1906 si 1914, pentru francare folosindu-se noile marci sursarjate, din ordinului Administratiei germane in teritoriul ocupat.

Despre caracterul speculativ al marcilor postale supratiparite pentru Zona Armatei a 9-a germane se va mai dezbate mult timp de acum incolo, pornind de la necesitatea imprimarii noilor timbre, in conditiile in care celelalte emisiuni acopereau deja necesarul corespondentelor civile in si dinspre teritoriul ocupat, si pana la multitudinea de „francaturi la comanda” existente pe piata filatelica.

Insemnele Oficiului de Bucuresti pe toate aceste plicuri necirculate cu marci valabile doar pentru Armata a 9-a (cu Inaltul Comandament la Focsani), precum si cenzurile militare aplicate de complezenta, toate denota o intelegere prealabila intre reprezentantii Administratiei Militare germane si anumite cercuri de filatelisti romani cu influenta in zona politicului. Aceste actiuni comune au fost menite, in principal, sa aduca profit, nu si sa scrie un capitol inedit al Postei Germane din timpul Ocupatiei in Romania. Asa cum denota si textul supratiparului imprimat, marcile ar fi trebuit sa fie valabile doar pentru Armata a 9-a, iar acest lucru nu s-a intamplat decat in foarte putine cazuri.

Plic filatelic cu seria completa "Gültig 9. Armee" (supratipar pe marci "Germania"), stampilat si cenzurat de complezenta

Facatura filatelica speculativa francata cu timbrul de ajutor si 3 fiscale "Gültig 9. Armee" - timbrele fiscale nu au circulat postal

Facatura filatelica speculativa cu francatura mixta "M.V.i.R." si fiscale "Gültig 9. Armee"

Data timpurie pentru marcile fiscale „Gültig 9. Armee"

Recenta descoperire facuta aseaza marcile fiscale ale Armatei a 9-a germane in cadrul istoric real, si nu in cel al supozitiilor temporale. Pe unul din fragmentele cercetate, cu francatura compusa dintr-o pereche de timbre fiscale „Carol I" de 10 bani (pentru chitante si facturi) si un fiscal „Carol I" de 30 bani (pentru petitii), datarea de mana este „Focsani 12.11.17". Din cercetarile mele, este cea mai timpurie data inregistrata pentru marcile fiscale cu supratipar „Gültig 9. Armee".

Daca in CMPR '74, data de punere in circulatie este mentionata ca fiind „1917/1918" (necunoscandu-se exact anul, din lipsa dovezilor materiale), in Catalogul Zimbrul Carpatin din 2006 data aparitiei este inaintata ca fiind „1918", iar in editia de anul acesta a Catalogului timbrelor fiscale romanesti se mentioneaza pentru ambele tipuri de fiscale „10 martie 1918". Erori in lant produse din motive pe care nu le cunosc, dar pe care le intuiesc in incercarea de „suprapunere" a datei de aparitie a fiscalelor peste cea a emisiunii de marci postale si a timbrului de ajutor. O supozitie falsa, care este demontata de aparitia fragmentului de act fiscal descoperit de curand.

De mentionat si ca francatura, prezentata in premiera acum, vine cu alte trei elemente inedite si spectaculoase, in aceeasi masura: prezinta una din extrem de

rarele perechi de 10 bani, care au supravietuit pana azi, cu timbrul din dreapta avand supratiparul normal si cel din stanga cu cifra 9 deplasata in jos. In plus, la varietatea „9 cazut” se observa lipsa unuia din cele doua accente de pe litera „u”, eroare nesemnalata pana acum. In al treilea rand, este prima mentionare a inserierii fiecarui timbru, in functie de valoarea nominala, autoritatea militara germana de la Focsani dovedindu-se foarte stricta in inventarierea marcilor puse la dispozitie de Administratia Militara Centrala. Marcile au fost anulate de stampila cu tus violet a Comandamentului Local Focsani („ORTSKOMMANDANTUR * FOCSANI”).

Fragment cu timbre fiscale "Gültig 9. Armee" - Focsani, 12 noiembrie 1917, colectia Daniel Marcu

"Gültig 9. Armee" - fiscal de 10 bani "Carol I (facturi, chitante) cu cifra 9 deplasata in jos, colectia Daniel Marcu / tiraj: 400 buc.

Perechea de 10 bani prezentata este tiparita pe hartie alba cretata, ca de altfel si timbrul de 30 bani. Tirajul fiecarei valori este mentionat la 10.000 buc, iar prezenta in coala de 50 de timbre a varietatii „cu 9 cazut" doar de doua ori in coala, fara a se cunoaste pozitionarea exacta a acestora. Din anunutul autoritatii germane de ocupatie, prin care aceasta facea cunoscute noile prevederi si taxe fiscale, se poate deduce ca francatura compusa, cu valoarea totala de 50 de bani, putea fi folosita in oricare din urmatoarele cazuri:

„a) pentru toate cererile şi demersurile înaintate autorităților

b) pentru legalizarea, atestarea, autentificarea diferitelor acte, diplome, documente, hrisoave, titluri înaintate autorităților

c) pentru recipisele de plată în operațiile şi tranzacțiile bancare

d) pentru paşapoarte şi acte de identitate

e) pentru acte contabile, borderouri, facturi, etc. a căror sumă depăşeşte valoarea de 200 de lei."

Timbru fiscal de 10 bani "Gültig 9. Armee" - pe hartie alb-galbuie, necretata

Timbre fiscale de 30 Bani, 1 Leu si 5 Lei - supratiparite "Gültig 9. Armee"

Intregurile postale ale Armatei a 9-a

Despre intregurile postale nemtesti de 10 Pf. „Germania” supratiparite pentru Zona Armatei a 9-a Operatii, nu se cunosc prea multe lucruri. Motivul principal il constituie absenta aproape in totalitate a pieselor circulate postal, cu stampile obliterante din judetele arondate (Buzau, Ramnicu Sarat, Putna si Braila). Bineinteles, ca in lipsa acestora, razletele carti postale „Gültig 9. Armee” cu stampila Oficiului din Bucuresti si nelipsita „cenzura” sunt cele care le tin locul pe piata filatelica internationala. Chiar si asa, cartile postale supratiparite pentru uzul Armatei a 9-a raman, de departe, cele mai rare tipuri de intreguri postale emise de Administratia Militara germana in Romania.

CP simpla necirculata - intreg postal german supratiparit "Gültig 9. Armee"

Intreg postal "Gültig 9. Armee" cu stampila postala si cenzura militara aplicate de complezenta

Concluzii

La o prima vedere, domeniul marcilor cu supratipar „Gültig 9. Armee” pare usor de abordat si de cercetat, indeosebi datorita numarului ridicat de facaturi filatelice in dauna colectionarilor, existente pe site-urile de profil de pe Internet. Dar, la o analiza aprofundata a subiectului prezentat in literatura de specialitate, orice filatelist va recunoaste imensele goluri provocate de lipsa informatiilor de istorie postala si fiscala ale acestor emisiuni de ocupatie.

Atat seria de 4 timbre „Germania”, cat si timbrele de ajutor sau cele fiscale se gasesc, in marea lor majoritate, in stare neuzata, iar plicurile cu francaturi filatelice nu constituie decat un substitut de amuzament sau obiect de studiu al marcilor pentru cunoscatori.

Scopul colectionarii timbrelor si intregurilor emise pentru Zona Armatei a 9-a ramane descoperirea de piese autentic circulate, cu obliterari din cele 4 judete aflate sub comanda Sefului Suprem de Ocupatiune (Buzau, Ramnicu Sarat, Putna si Braila), iar, in domeniul fiscaloteliei, piesele autentic circulate trebuie cerecetate pe orice tip de document taxat fiscal si anulat de stampila Comandamentului Local din Focsani, in ambele cazuri urmarindu-se descoperirea datelor timpurii de punere in circulatie.

Bibliografie:

1. Manfred Althen – „Die Landespost in Rumänien 1917 – 1918” (2008)

2. Franz Josef Mutter – „M.V.i.R. – Militärverwaltung in Rumänien” (1999)

3. Marian Jianu & Francisc Ambrus – „Timbrele de ajutor şi fiscale cu supratiparul „Gültig 9. Armee” (revista „Filatelia Nr. 9/2008)

4. Ion Cupsa – „Marasti, Marasesti, Oituz” (1967)

5. Radu Rosetti – „Marturisiri (1916-1919)” (1999)

6. Col. Eugen Ichim – Ordinul militar de razboi „Mihai Viteazul” (2000)

7. Weinrichter: „Die Landespost im Bereiche der 9. Armee” (ArGe Deutsche Besetzung im IWK, RB 18 / Oct 2005)

8. „Die Landespost der 9. Armee eine Spekulationsausgabe?” (ArGe Deutsche Besetzung im IWK, RB 18 / Oct 2005)

9. George Morarel – „Falsuri M.V.i.R” (revista „Filatelia” No.2 / Feb.2007)

10. George Morarel – „Clarificarea situatiei stampilelor de zi BUKAREST” (revista „Filatelia” No.9 / Sep.2007)

http://www.romaniastamps.com/censur/germanb.htm

In November - December 1916 German troups occupied parts of Romania. From the 24/2 1917 the Army operated the "Deutschen Landespost in Rumänien". From the 1/7 1917 this operated in the western parts of Romania. Excluded was the areas controlled by the "Operations- und Etappengebiet der 9. Armee" and also Dobrogea. These were included from the 1/3 1918. Censorship was at first performed by the German "Kommendatur" in Bucharest, and from spring 1918 by censors in more western Romanian towns.
More info: Dan Grecu: German Military Administration in Romania
1R = First row 2R= Second row A= Antiqua G= Grotesk   R= Month in Roman

<table>
<tr>
<td>

Frame: 53:30 Colour: red Use: June 1917
1R: 42:4 G **2R:** 6mm high A **3R:** 42:4,5mm A</td>
<td>

Frame: 51:27 Colour: green, violet, red Use: Aug-Dec 1917
1R: 39:4 G **2R:** 5,5mm high A **3R:** 40:5mm A</td>
</tr>
</table>

<table>
<tr>
<td>

Frame: 52:28 Colour: red Use: September 1917
1R: 28:4 G **2R:** 5,5mm high A **3R:** 41:5mm A</td>
<td>

Frame: 61:36 Colour: red, blue, dark violet
Use: August 17 - March 18
1R: 33:5 G **2R:** 5,5mm high A, R **3R:** 51:6mm A</td>
</tr>
<tr>
<td>

Frame: 61:36 Colour: red, green Use: Nov 17- Apr 18
1R: 39:4 G **2R:** 5,5mm high R **3R:** 54:6mm A</td>
<td>

Frame: 61:36 Colour: violet Use: Dec 17 - Mar 18
1R: 43:5 A **2R:** 5,5mm high A **3R:** 50:6mm A</td>
</tr>
<tr>
<td>

Frame: 61:36 Colour: red, blue, green, violet
Use: November 17 - November 18</td>
<td>

Frame: 61:36 Colour: black, red
Use: Feb - Jun 18 (in June also without date)</td>
</tr>
</table>

1R: 35:5 A **2R:** 5,5mm high A, R **3R:** 50:6mm A	**1R:** 38:5 A **2R:** 5,5mm high A **3R:** 48:6mm A
 Frame: 54:32,5 Colour: black, green, blue Use: March - May 1918 **1R:** 5mm high G **2R:** 4mm high G **3R:** 4,5mm G	 Frame: 49:20,5 Colour: blue, black, green Use: June - November 1918 **1R:** 40:6 G **2R:** 46:5,5mm G
 Frame: 48:20,5 Colour: violet, dark blue Use: July - September 1918 **1R:** 37:5,5 G **2R:** 45:5,5mm G	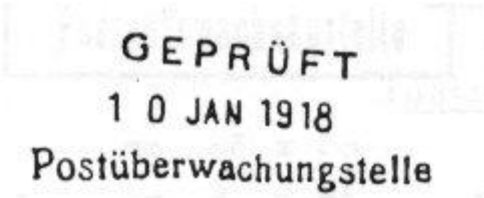 48:17 Colour: violet Use: January 1918 **1R:** 28:3 G **2R:** 3mm high G **3R:** 48:3mm A
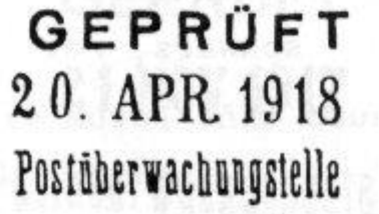 38:22 Colour: black, bluegreen, violet Use: February - June 1918 **1R:** 38:5,5 G **2R:** 6,5mm high A **3R:** 38:5,5mm A	 49:17 Colour: blue, violet, dark violet Use: June - July 1918 **1R:** 41:5 G **2R:** 4mm high G **3R:** 49:3,5mm A

 45:24 Colour: blue Use: August 1918 **1R:** 45:5 G **2R:** 5mm high A **3R:** 43:6,5mm A	 38:17,5 Colour: violet Use: August 1918 **1R:** 38:5 G **2R:** 3,7mm high G **3R:** 36:4mm A
 Frame: 28:13 Colour: black Use: March 1918 **1R:** 20:4 A **2R:** 24:4/3mm A From areas controlled by the 9th Army after inclusion into the "Deutschen Landespost"	

Bank censhorship

Business Post from Banks were censored by internal control - proven by control cancellation.
Such Post could be controlled once again by the Bucharest Censors.

Censor numbers

Many letters and cards have an additional cancel with censor number, a square 7:7mm:
Censor number could also be hand written

Military cancellations

Sometimes military cancellations were used as a sign of censorship - when used on civilian post directed through the Field Post.

http://www.romaniastamps.com/censur/germforg.htm

FORGERIES

In 1917-18 someone tried to transform an amount of War Tax Stamps (often with "errors" - probably printers waste)
into philatelically interesting letters using:
a/ forged Bucharest three star cancellation

b/ forged censor cancellation

Frame: 62:38 Colour: red
1R: 38:5 G **2R**: 5,5mm high G **3R**: 50:6,5 G
c/ Censor number cancellations (too big: 10:8mm)

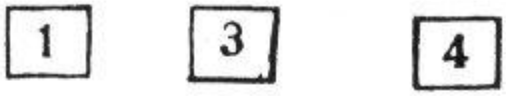

Unidentified cancellation

Frame: 58:26 1R: 54:8 2R: 43:6
This cancellation has yet been found on only one letter - on Mi nr 4. Telegut & Thielk rates it as doubtful - maybe bogus

http://www.revenues.ro/pagini/gultig9armee.php

Timbrele de ajutor şi fiscale cu supratiparul "Gültig 9. Armee"

Fig 1

Subiectul prezentului articol - timbrele cu supratiparul "Gültig 9. Armee" în casetă - nu a fost abordat până în prezent în literatura română de specialitate, iar cataloagele (atât cele internaţionale, cât şi cele româneşti) fac menţiuni extrem de sumare sau le ignoră.

Fig 2

În fapt este vorba de două emisiuni, una de timbre de ajutor tip "ţesătoarea-torcătoarea" (identice cu cele utilizate începând cu 1916 în Regat), dar în culori schimbate (fig. 1), precum şi una de timbre fiscale (fig. 2)

Eseuri. Singurele eseuri cunoscute au fost catalogate de către Cohen în cunoscuta lucrare destinată eseurilor româneşti, ilustrate sub numerele curente 166, 167 şi 168 (fig. 3).

Fig 3

Datele de punere în circulaţie. Cataloagele care menţionează cele două emisiuni fac precizarea anului 1917 (pentru timbrele de ajutor), respectiv 1917-1918

(pentru cele fiscale). În CMPR 1974 *(K. Dragomir) se specifică pentru emisiunea de timbre de ajutor 10 martie 1918 (adică aceeaşi cu data punerii în circulație a celor patru mărci poştale tip "Germania" cu acelaşi supratipar)*. Pentru ambele emisiuni rămân deschise pentru cercetători identificarea celor mai timpurii date de circulație întâlnite, pentru piese aflate pe documente întregi.

Trebuie subliniată nota din cataloagele germane Michel (începând cu prima ediție a catalogului specializat pentru Germania din 1925 şi până în prezent), Senf 1944 şi Lipsia 1961 că toate aceste timbre au avut o destinație **exclusiv** fiscală. Din această cauză, piesele autentic circulate trebuiesc căutate pe documente taxate fiscal.

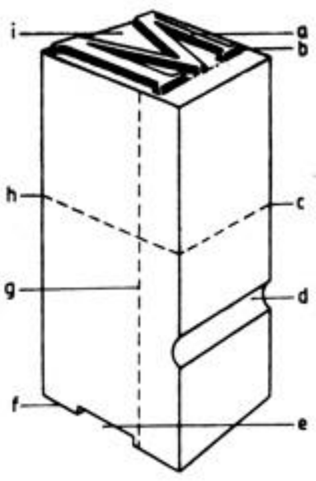

Fig 4 - Schema literei din metal:
a - floarea; b - linia;
c - grosimea; d - signatura;
e - canalul; f - piciorul;
g - înălțimea; h - corpul;
i - spinarea

Imprimare. Pentru timbrele de ajutor, supratiparul s-a aplicat pe reimpresiuni în culori schimbate ale emisiunii inițiale din 1916, executate pe hârtie gri (asemănătoare cu cea întâlnită la mărcile poştale ale emisiunii "Moldova" din 1918-1919). Colile de tipar ale emisiunii inițiale a timbrelor de tipar conțineau 200 de clişee (10 rânduri x 20 coloane), iar această componență este posibil să fi fost păstrată. Trebuie menționat faptul că nu se cunosc coli integrale nici la Muzeul Național Filatelic *(fostul tezaur al Conservatorului Poştei)*. Pentru timbrele fiscale, componența colilor de tipar este necunoscută. Cea mai mare formațiune din colecția Ambruş este un bloc de 40 de timbre la valoarea de 10 bani.

Fig 5

Supratiparul. Supratiparul a fost executat la toate valorile prin procedeul tiparului înalt. Toate sursele indică pentru supratiparul utilizat două tipuri: cadru subțire (fig. 1 stânga), respectiv cadru gros (fig. 1 centru). Având în vedere că nu se cunosc la nici o valoare perechi având alăturate cele două grosimi de cadru, tragem concluzia că planşele pentru supratipar sunt diferite pentru fiecare grosime de cadru. Supratiparul pentru un timbru era realizat din litere şi elemente grafice disparate, precum şi dintr-un număr necunoscut de spații tipografice. O literă sau cifră individuală era oarecum asemănătoare schiței din fig. 4 *(Virgil Olteanu, Din istoria şi arta cărții, lexicon, Ed. Enciclopedică, Bucureşti, 1992)*. Aceasta înseamnă de fapt că un "clişeu" corespunzător unui timbru este constituit din litere, cifre şi semne tipografice (linii şi spații oarbe) disparate, aşezate individual, tot ansamblul fixându-se cu ajutorul unui colier-cadru pe suprafața plană a maşinii.

Din cauza acestui procedeu, teoretic sunt posibile tot felul de erori şi aşezări neuniforme. Neexistând până în prezent un studiu sistematic al acestui supratipar şi necunoscându-se coli complete, nu ne putem rezuma decât la puținele formațiuni pe care le cunoaştem.

10 bani - Timbru de ajutor. În mod cert au existat cel puțin două planşe ale supratiparului, una cu cadrul subțire (mai comună) şi una cu cadrul gros. La cea de-a doua s-a semnalat varietatea "9 căzut", întâlnită "de 2 ori în coala de 50" *(conform CMPR 1974 - K. Dragomir, pag. 539; sursa documentară a autorului privind colile de 50 de mărci ne este necunoscută, în fostul Conservator al Poştei nepăstrându-se nici o coală, iar colile de tipar ale timbrului de ajutor de 10 bani violet-brun şi ale celui de 2 lei verde fiind, cel mai probabil, de 200 de clişee, la fel ca la timbrele de ajutor din 1916 de 10 bani brun roşcat şi 2 lei brun-sepia)*. Supratiparul cu cadrul subțire are următoarele cracteristici: lățime - 13,3 mm; înălțime - 9,9 la 10,1 mm; distanța între două supratipare: pe orizontală - 8,8 la 10,2 mm, iar pe verticală - 17,7 la 20,8 mm; nu putem atribui o regulă de legătură între variația înălțimii supratiparului şi a distanței pe verticală între două

supratipare, până nu confirmăm acest lucru la un număr mai mare de piese. Ilustrăm în fig. 5 una dintre piesele studiate. Varianta cu cadrul gros este mai rară, multiplele (blocurile şi fragmentele de coală) fiind mai rare la rândul lor. Supratiparul are lățimea de 13,5-13,7 mm şi înălțimea de 10,5-10,7 mm. Distanțele între două supratipare sunt aproximativ aceleaşi ca la varianta cu cadrul subțire. Poziția în coală a varietății "9 căzut" este necunoscută. Nu se cunoaşte nici dacă aceasta este constantă.

Fig 7 supratipar cadru gros cu "9 căzut"

10 bani - Timbru fiscal. Acest timbru s-a imprimat pe hârtie albă, cretată (mai groasă) sau pe hârtie alb-gălbuie, velină, necretată (mai subțire). Conform literaturii germane (considerată de noi mai credibilă), ambele variante de hârtie se cunosc cu supratipar cu cadrul subțire, iar cea pe hârtie cretată şi cu cadrul gros. La aceasta din urmă se cunoaşte varietatea "9 căzut", poziția în coală fiind însă necunoscută (fig. 7). Caracteristicile supratiparului sunt identice ca la timbrul de ajutor de 10 bani, mai puțin distanțele între două supratipare alăturate: 16,5-18 mm, anormal 20,5 mm pe orizontală şi 23,5-25 mm pe verticală (la supratiparul cu cadrul subțire). Supratiparul cu cadrul gros este mai rar, iar formațiunile mari sunt şi ele rare.

Fig 6

30 bani - Timbru fiscal. Catalogat de literatura germană ca existând numai pe hârtie cretată, cu supratipar în ambele variante, atât cu cadrul subțire, cât şi cu cadrul gros. În mod cert, față de valoarea de 10 bani au fost utilizate cel puțin două planşe diferite ale supratiparului, dată fiind dimensiunea diferită a timbrului. Dimensiunile supratiparului cu cadrul subțire sunt similare. Distanțele între două supratipare alăturate sunt de 13-14 mm pe orizontală şi de 39,5-40 mm. La varianta cu cadrul gros, lipsa formațiunilor nu ne-a permis tragerea unei concluzii. La această variantă s-a semnalat varietatea de supratipar "9 căzut",

poziția ei în coală fiind necunoscută.

1 leu - Timbru fiscal. Catalogat ca existând cu supratipar atât cu cadrul subțire, cât şi cu cadrul gros. Dimensiunile supratiparului sunt similare cu cele de la valoarea de 30 bani. La varianta cu cadrul gros **am întâlnit o varietate necatalogată a supratiparului - întregul rând "9. Armee" căzut.** Varietatea a fost identificată într-un bloc în care este chiar în stânga varietății "9 căzut" (fig. 8). Catalogul "Bulgaria & Romania Revenues - J. Barefoot & V. Robu" semnalează şi o varietate cu "9." (nouă şi punctul căzute). Aceste varietăți - în cazul în care planşa cu supratiparul cu cadrul gros este comună - ar putea fi întâlnite şi la valorile de 30 bani şi 5 lei.

2 lei - Timbru de ajutor. Această valoare s-a semnalat şi s-a catalogat de literatura germană având numai supratipar cu cadrul subțire, cu caracteristici similare celor descrise la valoarea de 10 bani. Nu a fost mentionat până în prezent nici un document fiscal cu acest timbru utilizat. Este un timbru rar, iar în blocuri este foarte rar.

Fig 8

5 lei - Timbru fiscal. Această valoare s-a semnalat şi s-a catalogat de literatura germană având numai supratipar cu cadrul subțire, cu caracteristici similare celor descrise la valoarea de 30 bani. Nu a fost mentionat până în prezent nici un document fiscal cu acest timbru utilizat. Este un timbru rar, iar în blocuri este foarte rar.

Alte varietăți. Nu s-au semnalat alte varietăți ale supratiparelor (de genul celor duble, răsturnate sau oblice). Se cunosc însă numai supratipare cu abklatsch pe verso şi la timbrul fiscal general de 1 leu Carol I se cunoaşte o pereche circulată cu "9 căzut" (marca din dreapta, cea din stânga fiind normală). Dantelurile utilizate sunt cele clasice ale perioadei (A - 131, B - 111, C - 111x131 şi D - 131x111). În prezent nu există un studiu concludent referitor la raritatea dantelurilor întâlnite la mărcile celor două emisiuni.

Fig 9 - fals filatelic

Putere de francare şi tiraje. În circuitul poştal s-au folosit timbrele de ajutor şi "Germania Reich" supratipărite iar în circuitul fiscal cele patru valori de timbre fiscale generale Carol I emisiunea 1918 (10 b, 30 b, 1 leu, 5 lei) şi două valori din emisiunea Carol I efecte străine (50 b şi 1 leu), cel mai probabil, numai pe timpul existenței ocupației Germane. Datele exacte pentru fiecare valoare ar trebui determinate cu ajutorul documentelor francate cu aceste timbre. Tirajele sunt indicate doar în CMPR 1974. Nu putem argumenta dacă ele pot sau nu să fie reale. Față de restul timbrelor şi al mărcilor ocupației militare germane în România, timbrele destinatei zonei Armatei a 9-a sunt, cu certitudine, mult mai rare. Documentele taxate fiscal semnalate până în prezent sunt numai 6 iar cele din circuitul poştal circulate efectiv, nu depăşesc o câteva zeci. În schimb pe piața filatelică se ofertează zeci de scrisori şi cărți poştale cu timbre fiscale cu supratipar "Gültig 9. Armee" anulate cu ştampila poştală de zi, marea majoritate anulate cu ştampila BUKAREST, (fig. 9 şi 10) şi uneori sunt însoțite de o ştampilă de cenzură militară germană. Aceste piese sunt făcături filatelice în dauna colecționarilor, **timbrele fiscale** cu acest supratipar nefiind utilizate în circuitul poştal.

Există o singură scrisoare cunoscută circulată cu curierat militar, timbrele fiscale de 10 bani fiind anulate cu ştampila oficiului postal militar, în cazul nostru, K.U.K. ETAPPEN POSTAMT 346 (fig 11).

Fig 10 - fals filatelic

Gestionarea fiscală. Pasionatul cercetător al timbrelor Ocupației Germane în România, George Morărel, ne prezintă câteva informații extrem de importante despre legile care au guvernat utilizarea lor.

"Cercetătorului german Paul Kluberg îi datorăm punerea în lumină a "ANUNȚULUI" prin care autoritatea germană de ocupație face cunoscute noile prevederi şi taxe fiscale. Un alt cercetător german, Franz Josef Mutter, estimează că "ANUNȚUL" a fost dat publicității la jumătatea lunii ianuarie 1917, cam în acelaşi timp cu punerea în circulație a noii emisiuni de bilete de bancă în lei.

Întrucât acest "Anunț" precizează toată gama de taxe fiscale, de mare utilitate şi pentru cercetătorul de obliterări (înscrisuri de mână şi ştampile de instituții), redăm mai jos traducerea lui din limba germană:

Fig 11 - circulatie cu poşta militară germană

ANUNȚ

În teritoriul aflat sub Administrația germana se ordonă ca taxele cu timbrele fiscale să fie achitate conform legilor româneşti din 4 februarie 1906 si 24 decembrie 1914. Va fi pedepsită nefolosirea pentru taxe a acestor timbre, falsificarea sau refolosirea lor, ca şi comerțul neautorizat cu acest material.

Vânzarea timbrelor fiscale se va face ca şi până acum prin vânzătorii cu amănuntul sau prin alte persoane autorizate care le vor achiziționa de la Depozitul de timbre. Valabile vor fi doar timbre cu supratiparul M.V.i.R (Administrația militară în România) iar mai târziu în 1918 cele cu supratiparul "Gültig 9. Armee".

O noutate importantă este faptul că Timbrele de Ajutor care se distribuiau până acum prin oficiile poştale, vor putea fi cumpărate de aici înainte de la vânzătorii cu amănuntul sau de la agenții financiari.

Prezentăm modalitatea de utilizare a timbrelor fiscale:

A) Valoarea de 10 Bani va fi folosită:

1) pentru registrele contabile ale negustorilor, fabricanților, hotelierilor, farmaciştilor, intermediarilor, etc;

2) pentru cecuri, ordine de plată şi chitanțe;

3) pentru confirmările de primire de orice natură;

4) pentru acte contabile, borderouri, facturi, etc. atunci când valoarea obiectului nu depăşeşte 200 de lei;

5) pentru avizele de scrisori şi pentru fraht-uri (scrisori de trăsură);

6) pentru citații si reclamații;

7) pentru hârtiile ce dau dreptul la vânzarea de vite.

B) Valoarea de 30 de Bani va fi folosită:

a) pentru toate cererile şi demersurile înaintate autorităților;

b) pentru legalizarea, atestarea, autentificarea diferitelor acte, diplome, documente, hrisoave, titluri înaintate autorităților;

c) pentru recipisele de plată în operațiile şi tranzacțiile bancare;

d) pentru paşapoarte şi acte de identitate ;

e) pentru acte contabile, borderouri, facturi, etc. a căror sumă depăşeşte valoarea de 200 de lei.

Articolul 23 din legea din 23 decembrie 1914 cerea ca în afară de aceste taxe să fie adăugat un timbru suplimentar de 10 Bani, iar pentru borderourile din tranzacțiile bancare unul de 20 de Bani.

Aceste sume menționate mai sus sunt mărite prin noile dispoziții la 20 şi respectiv 40 de Bani, astfel încât pentru punctele 1 - 7 taxa este de 30 de Bani, iar pentru cele de la a) - e) este de 50 de Bani; în ceea ce priveşte borderourile de bancă taxa este de 50 sau 70 de Bani, în funcție de valoarea obiectului.

În cazul în care activitatea poştală va fi reluată, în afară de timbrul poştal trebuie adăugat un timbru fiscal de 10 Bani; telegramele (în interiorul teritoriului aflat sub Administrația militară germană) vor avea adăugate un timbru fiscal de 20 de Bani.

Nouă este şi dispoziția în legătură cu cererile adresate autorităților forțelor de ocupație. Dacă aceste cereri nu sunt scutite de taxe, li se vor aplica un timbru fiscal cu valoarea de 1 Leu.

Articolul 43 se referă la scutiri de taxă. În afară de cele menționate acolo, sunt scutite de taxă următoarele:

acte depuse la solicitarea autorităților;

cereri pentru acordarea de ajutor;

acte şi documente ale băncilor ce efectuează operații financiare cu forțetele de ocupație.

Informații în legătură cu taxele fiscale se pot găsi în provincie la Aministrația Financiară."

În loc de încheiere.

Am redeschis acest capitol în speranța că veți veni în ajutorul nostru cu observații şi completări în elucidarea enigmaticelor emisiuni supratipărite de armata de ocupație germană pe teritoriul nostru. Vă mulțumim şi vă aşteptăm în paginile revistei cu noutăți.

Marian Jianu şi Francisc Ambruş, FILATELIA, Nr.9/2008

http://kolector.ro/2011/08/15/ocupatia-germana-in-romania-ii-fiscalele-corpului-1-armata/

Ocupatia Germana in Romania (II): Fiscalele Corpului 1 Armata

Categorii:Filatelie

Predoslovie catre cititorul-colectionar

Cu aproape 3 ani in urma, am avut placerea sa-l cunosc pe fostul filatelist si colectionar focsanean Gheorghe Panait, care mi-a fost oaspete in cateva randuri. Astfel, am avut ocazia sa admir una din cele mai reprezentative colectii de timbre fiscale romanesti, adunate de-a lungul a mai bine de 25 de ani si sa ma familiarizez, totodata, cu domeniul deloc facil al fiscaloteliei. Tot pentru prima data am vizionat atunci si cele 4 fiscale locale emise de Administratia Militara germana pentru Corpul 1 Armata, stationat in imprejurimile Focsaniului la 1917.

In urma amicitiei pecetluite intre 2 colectionari moldoveni, am primit copia manuscrisului primului Catalog de timbre fiscale realizat si editat in Romania, in 1995, de regretatul Laszlo Erös din Cluj. Cele cateva sute de pagini erau dactilografiate si purtau insemnele corecturilor in dreptul celor mai multe dintre pozitiile listate, iar, in unele locuri, chiar adaugirile lui Gheorghe Panait. Aveam sa aflu cu aceasta ocazie ca fiscalotelistul din Focsani fusese cel care furnizase imagini si descrieri ale multor timbre fiscale necunoscute la acea vreme. Deoarece nu sunt colectionar de timbre fiscale, am considerat ca este mai bine ca manuscrisul sa ajunga intr-o colectie specializata de literatura fiscala. Asa se face ca, in prezent, acesta este proprietatea filatelistului Teodor Saceanu din Alexandria.

Dupa cateva luni, aflasem si traseul parcurs de valoroasa colectie lichidata de filatelistul focsanean si adjudecata en gros de un negustor filatelic, pentru a fi

vanduta mai apoi „la bucata”, pe Internet. Ineditul colectiei respective consta in cateva piese fiscale rarisime, printre care si cele ale Corpului 1 Armata in Focsani. Dar, cum odata achizitionate de unul din cei mai buni fiscalotelisti romani, stiam ca sansa de a le revedea era infima, nu-mi ramanea decat sa sper la una din minunile „scormonitorului de colectii”. Si, asa cum se intampla cand crezi cu adevarat in sansa ta, saptamana trecuta tocmai am achizitionat pentru studiu doua marturii pretioase ale fiscalelor locale “Gültig für 1. Res.-Korps”. Concluziile cercetarilor se materializeaza acum in primul material din istoria filateliei romanesti dedicat acestor marci.

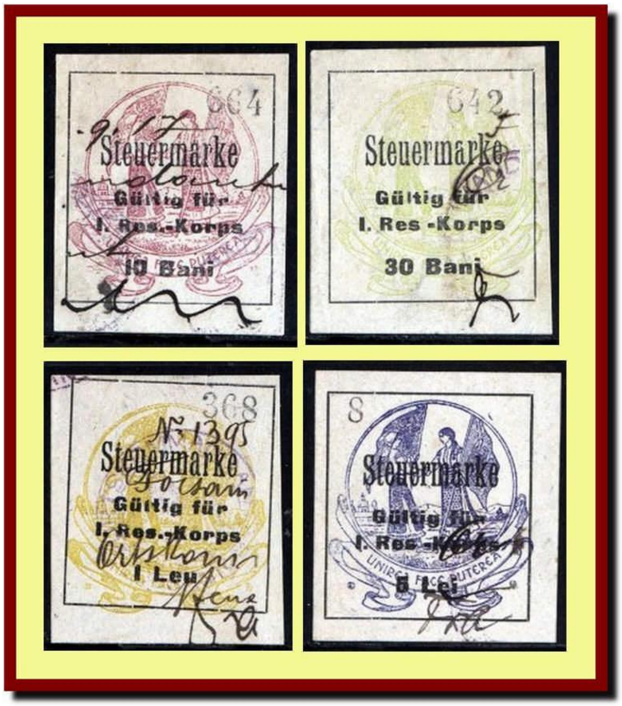

1917 - Cele 4 marci fiscale emise pentru uzul Corpului 1 de Armata german, cantonat langa Focsani, ex-colectia Gheorghe Panait

Fiscalele Corpului 1 Armata german de langa Focsani

Caracterul local al celor 4 timbre fiscale emise pentru uzul Corpului 1 Armata german nu poate fi pus la indoiala, cu toate ca listarea in Catalogul timbrelor fiscale romanesti (editia 2011) a fost facuta in cadrul categoriei „Diverse”. Voi dovedi, in cele ce urmeaza, ca emisiunea trebuie repozitionata in cadrul categoriei „Fiscale locale / Focsani”, avansand, totodata, supozitia supratiparirii unor modele

originale de vignete sau timbre fiscale romanesti, despre a caror existenta nu se cunoaste inca nimic.

De faptul ca timbrele nedantelate au fost emise la Focsani, pentru Corpul 1 Armata (Rezerva) german, nu se indoieste nimeni. Dovada cea mai clara sta in insasi titulatura acestora: „Steuermarke / Gültig für 1. Res.-Korps" (Marca fiscala / Valabil pentru Corpul 1 Rezerva), stiut fiind faptul ca acesta a fost stationat in imprejurimile orasului Focsani. Valorile nominale care insotesc textul sunt 10 Bani, 30 Bani, 1 Leu si 5 Lei, intocmai ca ale timbrelor fiscale romanesti supratiparite pentru Zona Armatei a 9-a.

Faptul pentru care iau in calcul existenta unor modele initiale, rudimentar executate de Comandamentul Militar Local, la una din tipografiile focsanene, pentru ca apoi sa fie realizata supratiparirea cu textul in limba germana si valoarea nominala in moneda romaneasca, deriva din iregularitatea si imperfectiunile textului imprimat. De asemenea, din francaturile compuse ale fragmentelor de documente fiscale descoperite, se pot observa varietati constante de cliseu. La marcile de 10 Bani, varful literei „t" din „Steuermarke" este intrerupt spre varf cca. 1 mm, spre deosebire de marcile de 30 Bani, unde „t"-ul apare imprimat fara intrerupere. In cazul valorii de 30 Bani, lipseste punctul dupa abrevierea „Res" si naintea cuvantului „-Korps", spre deosebire de marcile de 10 Bani unde este prezent in toate cliseele.

Aceste varietati constante de tipar ma conduc spre o concluzie neavansata pana in prezent (din cauza lipsei materialului de studiu): aceea ca textul timbrelor prezinta caracteristici ale unor sursarje executate prin imprimarea cu ajutorul a 4 matrite diferite, pentru fiecare valoare nominala in parte. Incadrarea neuniforma a textelor, precum si deplasarea acestora, atat pe orizontala, cat si pe varticala (fara o coordonata identica), intaresc teoria supratiparirii avansata in acest material. Ramane ca, in timp, sa descopar si raspunsul la necunoscuta legata de sursarjarea manuala sau mecanica, problema pe care nu mi-o explic inca, din cauza marcilor de aceeasi valoare, inseriate succesiv, care au fost francate detasat in ambele cazuri (in loc sa fie pastrata perechea).

Primul fragment de document fiscal cu francatura compusa din 2 x 10 Bani si o marca de 30 Bani "Steuermarke / Gültig für I. Res.-Korps”, stampila Comandamentului Local Focsani / Colectia D. Marcu

Al doilea fragment de document fiscal cu francatura compusa din 2 x 10 Bani si o marca de 30 Bani "Steuermarke / Gültig für I. Res.-Korps”, stampila Comandamentului Local Focsani / Colectia D. Marcu

Caracteristici ale inscrisurilor fiscale si ale machetei originale

Ca si in cazul timbrelor fiscale „Gültig 9. Armee”, fiecare marca este inseriata in functie de valoarea nominala, de data aceasta mecanic, iar anularea francaturii s-a facut cu aceeasi stampila a Comandamentului Local (“ORTSKOMMANDANTUR * FOCSANI”). Pe marcile de 10 Bani apare inscrisa de mana localitatea, precum si data inregistrarii actului fiscal „Focsani 29.9.17”, iar pe timbrul de 30 Bani numarul de inregistrare al documentului.

Asa cum mentionam, existenta probabila a unor machete originale deja executate pentru Primaria Comunei Focsani, a permis folosirea lor ca suport pentru supratiparirea intervenita ulterior, la solicitarea Corpului 1 Armata german in vara anului 1917. Aceasta teorie se bazeaza pe utilizarea aceleiasi teme centrale in mai multe emisiuni de timbre fiscale locale care au aparut la Focsani, intre 1914-1919.

Timbre fiscale locale emise la Focsani, intre 1914-1919, cu aceeasi tema centrala :"Unirea face puterea"

Machetele originale romanesti: vignete jubiliare sau fiscale locale neemise?

Nu pot sa-mi reprim aceasta intrebare, deocamdata retorica, gandindu-ma la anul in care Corpul 1 Armata Rezerva a emis fiscalele germane la Focsani. Era anul 1917, cand tocmai se implineau 55 de ani de la Unirea Principatelor Romane. Asa cum am vazut, inca din 1914 simbolul celor doua femei, reprezentand Moldova si Tara Romaneasca care isi dau mana, a fost prezent pe o emisiune de timbre fiscale aparute la Focsani. Posibilitatea ca modelele nedantelate si litografiate, cu acelasi simbol iconografic, sa fi fost pregatite pentru lansarea unor vignete sau marci jubiliare, ramase neemise din cauza interventiei militare germane in oras, mi se pare destul de ridicata.

In editia din acest an a Catalogului timbrelor fiscale romanesti se specifica, in descriere, ca „*in caseta inferioara este prezent textul UNIREA FACE PUTEREA*„ iar „*unii analisti apreciaza ca fiind prefigurarea unirii ce se va produce in 1918*„. In fata acestei afirmatii gresite, voi reda cateva aspecte istorice cu privire la primele simboluri heraldice ale orasului Focsani, dupa unirea celor doua orase, intervenita la 1862.

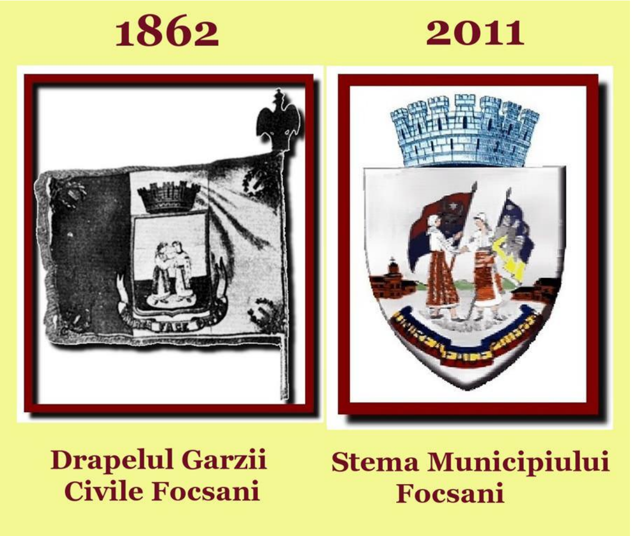

Simbolurile heraldice ale orasului Focsani in 1862 si in prezent

Vechea stema a Garzii Civile pe marcile fiscale „Gültig für I. Res.-Korps”

Un moment important în istoria Focsaniului il constituie perioada Unirii de la 1859, orasul legandu-si numele de marele eveniment pentru totdeauna. La Focsani a functionat, intre 1859 – 1862, Comisia Centrala insarcinata cu elaborarea legilor comune celor doua Principate, Curtea de Casatie pentru doua Prefecturi (Putna si Ramnicu Sarat), doua tribunale, doua politii si doua sectii ale municipalitatii. In anul 1862 se realizeaza unirea celor doua parti ale orasului prin decretul de unificare semnat de Alexandru Ioan Cuza, Focsaniul devenind resedinta judetului Putna.

Dupa Unirea Principatelor, Focsaniul alege ca sigiliu doua femei care isi dau mana, simbolizand actul Unirii. Pentru ca, administrativ, existau doua Prefecturi la Focsani, se decide mentinerea de catre fiecare entitate a sigiliului de dinainte de Unire. Dupa actul unirii oraselor, din 10 iulie 1862, sigiliul orasului unit are pentru un timp, ca simbol heraldic pe Bachus calare pe un butoi, iar garda unificata a

orasului are ca simbol heraldic doua femei care isi dau mana. Este de mentionat ca numai orasul Focsani a avut sub stema o esarfa cu deviza („UNIREA FACE PUTEREA").

Asadar, tema centrala din compozitia machetei grafice a timbrelor fiscale ale Corpului 1 Armata german este o reluare a vechii heraldici focsanene din anul unirii Principatelor Romane, si nu o prefigurare a viitorului act al Marii Uniri de la 1 decembrie 1918.

Concluzii

Dovezile inserierii fiecarei marci in parte ma determina sa cred ca acest tip de control al efectelor fiscale din stocul Comandamentului Local Focsani a redus la zero posibilitatea de insusire a acestora pentru activitatea de comert filatelic. Tot datorita inserierii, se pot avansa si tirajele probabile, care au fost in jur de 1.000 buc. pentru valorile de 10 si 30 Bani, 500 buc. pentru valoarea de 1 Leu si maxim 200 buc. pentru valoarea de 5 Lei. Pentru aceasta estimare am tinut cont de data inscrisa pe documentele descoperite (29 septembrie 1917) si de documentul cu francatura fiscala „Gültig 9. Armee", datat 12 noiembrie 1917 („early date"). Mai mult ca probabil ca fiscalele „Gültig für I. Res.-Korps" au constituit o emisiune cu caracter provizoriu, pana la aparitia timbrelor valabile pentru uzul intregii Zone a Armatei a 9-a, din cadrul careia facea parte si Corpul 1 Armata.

Raritatea acestor piese fiscale locale rezida tocmai in tirajele reduse si in scurta perioada tranzitorie pe care au acoperit-o in vara si toamna anului 1917. Iar scoaterea la iveala a unor documente cu francaturi compuse din marci „Gültig für I. Res.-Korps" devine aproape imposibila, in conditiile in care arhivele comandamentelor militare ale armatei de ocupatie au fost nevoite sa reziste unor retrageri repetate si in mare graba din Focsani.

http://kolector.ro/2011/08/21/ocupatia-germana-in-romania-iii-fiscale-provizorii-ale-armatei-dunarii/

Ocupatia Germana in Romania (III): Fiscale provizorii ale Armatei Dunarii

Categorii:Documente, Filatelie

Descoperiri filatelice pentru redescoperirea istoriei

Orice filatelist, cunoscator al operatiunilor Armatei a 9-a in teritoriul ocupat, nu se indoieste nici un moment de capacitatea de guvernare a Administratiei Militare germane in Romania. Probabilitatea ca reprezentantii sai, compusa din cadre de elita ale Wehrmachtului, sa fi omis vreun amanunt legat de buna desfasurare a campaniilor militare, dar si de administrarea localitatilor aflate sub control, este aproape nula. Rigoarea si constiinciozitatea in indeplinirea ordinelor de serviciu ale ofiterilor de rang superior, aflati sub comanda Maresalui Mackensen, nu poate fi pusa la indoiala nici o clipa.

Cu toate acestea, chiar si la 95 de ani de la evenimentele petrecute, unele intrebari legate de conditiile emiterii timbrelor fiscale cu caracter local au ramas fara raspuns. Se fac pasi succesivi in aducerea la suprafata a elementelor care compun necunoscutele unui important fascicul de istorie postala si fiscala, din timpul ultimilor 2 ani ai Ocupatiei Germane din Romania.

Dupa primele doua parti ale materialului „Ocupatia Germana in Romania”, cu privire la fiscalele „Gultig 9. Armee” si “Gültig für 1. Res.-Korps”, ultimul episod in completarea acestui tablou istorico-filatelic este dedicat emisiunii provizorii de timbre fiscale ale Armatei Dunarii („Donau Armee”), asa numitele “Gen. Kdo. No. 52”. Descoperirea recenta a documentului si prezentarea sa in premiera se doreste a fi preambulul unor studii si cerecetari arhivistice de amploare, care sa fie continuate de catre pasionatii acestui domeniu. Redescoperirea istoriei se face pas cu pas.

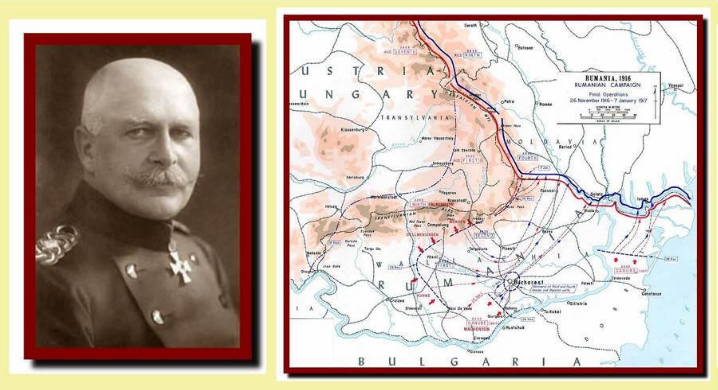

Gen. Robert Kosch - Comandantul Generalkomando 52 (cunoscuta si sub numele de Armata Dunarii) si Harta Operatiunilor finale pe frontul Dunarii, din 26 noiembrie 1916-7 ianuarie 1917

Batalia pentru controlul liniei dunarene

In data de 23 noiembrie 1916, Maresalul Mackensen, care detinea intreaga comanda a operatiunilor germane, trecea Dunarea pe la Zimnicea, coordonand ofensiva germana care inainta concentric catre capitala, in timp ce armata romana isi concentra fortele pentru a o apara.

Intre 29 noiembrie si 3 decembrie se da cea mai mare lupta din prima parte a razboiului pe Neajlov si Arges, care este pierduta, deoarece din intamplare germanii reusesc sa puna mana pe planurile de lupta ale armatei romane. In urma acestei infrangeri, germanii ocupa Bucurestiul la 6 decembrie, in timp ce trupele romane se retrag pe Siret. Rusii se retrag si ei din Dobrogea, insa marinarii romani reusesc sa mentina temporar controlul Dunarii si al bratului Sfantul Gheorghe.

Dupa ce "*rezerve uriase de grau au fost distruse in saptamanile urmatoare la Braila, unde se aflau cele mai mari silozuri din lume*", in 3 ianuarie Grupul de Armate Mackensen ocupa Focsaniul, in 5 ianuarie urmeaza Braila, pentru ca o zi mai tarziu ultimele trupe romane si ruse sa fie evacuate din Dobrogea.

Conform planurilor interaliate, trupele rusesti urmau sa inceapa ofensiva concomitent cu cele romane, iar trupele anglo-franceze trebuiau sa debarce la Salonic, pentru a tine in loc Bulgaria care intentiona sa atace Romania. Aceste angajamente nu s-au realizat pentru ca actiunea aliatilor de la Salonic a fost zadarnicita de o puternica ofensiva germano-bulgara, iar trupele rusesti au sosit cu o mare intarziere. Din aceasta cauza, trupele Puterilor Centrale au reusit sa ocupe, in cele din urma, doua treimi din teritoriul Romaniei. Cu ajutorul trupelor rusesti frontul este stabilizat la inceputul lunii ianuarie 1917, pe linia raurilor Siret, Dunare si a bratului Sf. Gheorghe.

Donau Armee = General Komando 52

Dupa ce Armata a 9-a a fost transferata Grupului de Armate Mackensen, la 1 decembrie 1916, Armata Dunarii a trecut sub comanda Armatei a 9-a, fiind reorganizata si schimbandu-si denumirea in Generalkomando z.b.V. 52. In tot acest timp, in care trupele erau regrupate pentru intarirea frontului dunarean si de est, Armata Dunarii a ramas sub conducerea generalului Robert Kosch.

La acel moment, la dispozitia lui Mackensen stateau cele mai importante si impozante structuri de lupta: Armata a 9-a, Grupul Rimnic si Armata Dunarii, toate cele trei unitati fiind considerate indispensabile mentinerii liniei frontului dunarean si, mai apoi, inaintarii spre rasarit, pana la cucerirea Odessei.

Noul Cartier General al Armatei Dunarii a fost amplasat in 5 ianuarie 1917 la Braila, imediat dupa cucerirea orasului din 23 decembrie 1916, moment din care si titulatura unitatii germane a fost schimbata in Generalkomando z.b.V. 52. Aici va ramane stationata pana in 19 ianuarie 1918, cand va fi desfiintata.

1917 - CP ilustrate din Braila, editate bilingv in timpul Ocupatiei Germane

Braila sub ocupatie

Cele mai sugestive imagini ale perioadei de dinainte de ocuparea orasului au fost zugravite chiar de fostul primar al Brailei, avocatul Nicolae Petrovici (texte adaptate):

„*Prefectul judetului pleca cu Directorul Prefecturei in Moldova. Tot asa a facut si Cristescu, Prefectul Politiei, n-am inteles pentru ce. Plecara si Presedinții Tribunalului, ramanand doi Judecatori scutiti de mobilizare. Plecara si doi din membrii Comisiunii Interimare a orasului Braila si multi altii, mai cu seama marii proprietari. Iata dar judetul ramas fara cap, iar orasul fara paza, cu justitia desorganizata si cu armata intreaga plecata. Mandra Braila de altadata agoniza*.”

Si, imediat dupa ce trupele germane au intrat in Braila, tabloul conturat in cartea sa de amintiri este la fel de sugestiv:

„Dupa ce inamicul a ocupat orasul, prima lui grija a fost sa puna stapanire pe toate administratiile publice. Toate celelalte servicii publice din Braila, au incetat pentru un moment de a exista. Posta si Telegraful inchise; toti functionarii vamali liberi, vamile nemaifunctionand; de asemenea, toti functionarii Docurilor. Administratia Financiara tot asa, caci nu se mai incasa nimic de la oraseni si nici de la tarani. Functionarii de la C.F.R., cari mai ramasesera in teritoriul ocupat, erau si ei liberi.

In Tribunal mai ramasesera doi judecatori, dar cari nu aveau nimic de lucru. Unul din ei era jude-instructor si indeplinea si serviciul de presedinte al Sectiei a II-a. Acesta era ***dl. Al. Sudeteanu*** *(*N.A.: cel care si-a pus semnatura si pe documentul fiscal prezentat*). Celalalt era dl. Judecator C. Dumitrescu, care tinea locul de Prim-Presedinte la Sectia I si de Prim-Procuror.*”

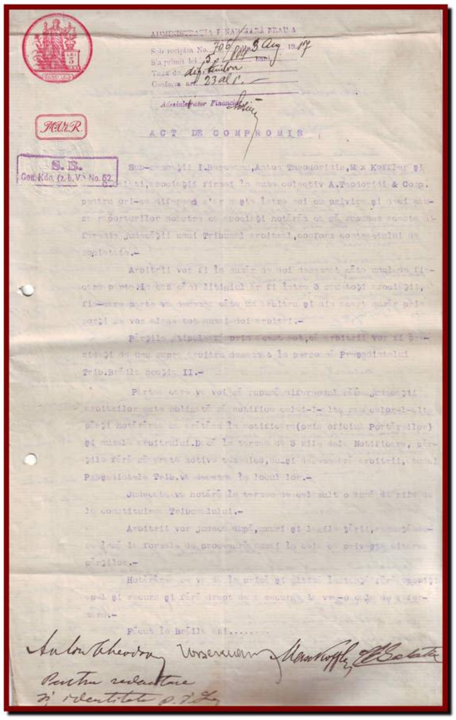
M.V.i.R.
S.B.
Gen. Kdo. (z.b.V.) No. 52.
ACT DE COMPROMIS

Braila 1917 - Document cu timbru fix de 5 Lei cu supratipar "M.V.i.R." si stampila Armatei Dunarii "S.B. Gen. Kdo. (z.b.V.) No. 52." - pag. 1

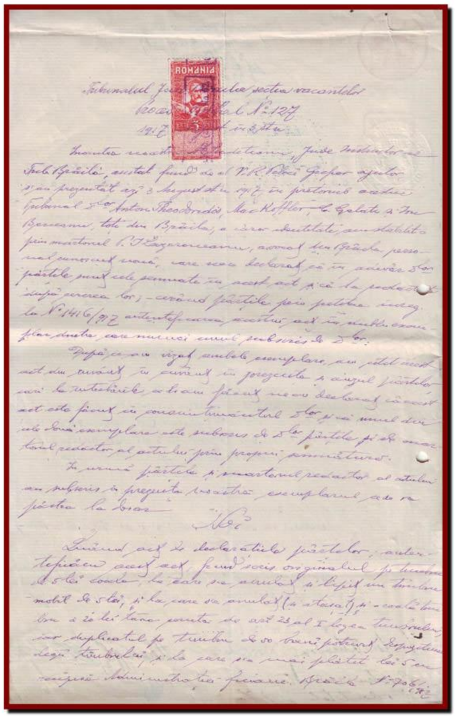

Braila 1917 - Document cu timbru fiscal "Ferdinand" de 5 Lei cu supratiparul Armatei Dunarii "S.B. Gen. Kdo. (z.b.V.) No. 52." - pag. 2

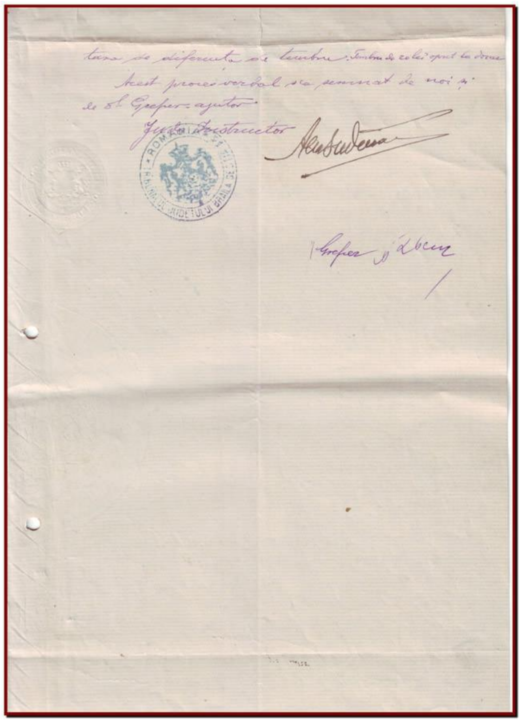

Braila 1917 - Documentul fiscal "M.V.i.R." cu stampila Sectiei a II-a a Tribunalului si semnatura Judelui-Instructor Al. Sudeteanu - pag. 3

Un document unicat M.V.i.R.

La aproape 3 ani de la mentionarea de catre profesorul George Morarel a singurului exemplar de timbru fiscal care purta insemnele Armatei Dunarii, fara ca acest lucru sa fie depistat (in revista „Filatelia" nr. 7-8/2008, apoi dezvoltat in nr. 6/2009, era descris doar ca „*piesa prezinta o stampila dreptunghiulara violet-inchis*„), va prezint primul si singurul document intreg M.V.i.R. cunoscut cu fiscal atasat supratiparit pentru zona Armatei Dunarii. Este vorba despre un document eliberat la Braila, in timpul Ocupatiei Germane (Act de compromis, datat 3 august 1917), pe coala cu timbru fix de 5 Lei si fiscal mobil „Ferdinand" de 5 Lei supratiparit provizoriu pentru zona Armatei Dunarii.

Este o piesa care vine in completarea teoriei expuse in articolul anterior ca, pana la aparitia fiscalelor "Gultig 9. Armee", Administratia Germana in Romania a permis utilizarea unor fiscale romanesti cu supratipar provizoriu pentru Corpurile de Armata care vor fi inglobate, ulterior, in zona Armatei a 9-a aflate sub comanda Grupului de Armate Mackensen.

Act fiscal M.V.i.R., emis la Braila in 1917 - detaliu timbru fix de 5 lei si supratipar M.V.i.R.

1917 - Act fiscal M.V.i.R. Braila - detaliu supratipar MViR si stampila Armatei Dunarii

1917 - Document M.V.i.R. Braila - fiscal "Ferdinand" 5 lei cu supratiparul provizoriu pentru Zona Armatei Dunarii

Stampila militara folosita ca supratipar

Supratiparul folosit pe timbrul fiscal de pe a doua pagina este, in fapt, stampila militara a Cartierului General 52 („Generalkomando z.b.V. No. 52") – noul indicativ al Armatei Dunarii, stationata la Braila, aflata sub comanda generalului Robert Kosch. Iar prescurtarea „S.B.", intalnita pe primul rand, nu reprezinta altceva decat abrevierea pentru termenul „Soldatenbrief" (francare pentru soldati).

Practic, stampila pentru expedierea corespondentelor de razboi din zona Armatei Dunarii, care reprezenta scutirea de taxe postale pentru trimiterile de pe front, a fost mijlocul prin care Cartierul General a rezolvat problema lipsei timbrelor fiscale supratiparite „M.V.i.R.”. Aceasta a fost folosita ca sursarj manual in cazul achitarii taxelor din diferite institutii (Administratia Financiara, Tribunal, Primarie, Notariate etc), fiind aplicata pe colile cu fiscale romanesti aflate in stocul acestora.

Taxa suplimentara este cea care m-a condus la descoperirea in sine a supratiparului provizoriu utilizat pe aceleasi marci fiscale care urmau a fi sursarjate „M.V.i.R.” sau, mai tarziu, „Gultig 9. Armee”. Se observa ca timbrului i s-a aplicat supratiparul de mana separat si nu dupa ce fusese lipit pe coala fiscala. Atat portiunea de supratipar din marginea superioara, cat si faptul ca stampila nu continua in marginea inferioara, inclusiv pe coala, ne arata ca stampila Armatei Dunarii a fost aplicata inainte, pe intreaga coala de timbre fiscale mobile, nu doar pe marca prezenta in document la momentul intocmirii Actului de compromis.

Astfel se demonstreaza faptul ca stemplul militar „Gen.Kdo. (z.b.V.) No. 52.” nu reprezinta un simplu mijloc de obliterare a timbrului fiscal, ci trebuie considerat un alt tip de supratipar al Administratiei Militare in Romania – Armata a 9-a (din cadrul careia Armata Dunarii facea parte), asemenea „Gultig 9. Armee” si “Gültig für 1. Res.-Korps”. Iata o reconstituire, in acest sens, a unei portiuni de 6 timbre dintr-o coala:

Reconstituirea supratiparului provizoriu al Armatei Dunarii pe timbre fiscale de 1 Leu

De ce supratipar provizoriu?

Prima transa de fiscale cu monogram vertical „M.V.i.R." a fost pusa in circulatie pe data de 1 iunie 1917, simultan cu seria de uzuale, iar a doua transa cu supratiparul in chenar mic a fost emisa in septembrie 1917. Astfel cele doua cauze ale aplicarii unui sursarj provizoriu de catre Comandamentul armatei Dunarii pot fi urmatoarele:

1. ori tirajul de fiscale MViR monogram arondat Brailei se epuizase si, pana la aparitia noilor timbre, Inaltului Comandament al Armatei Dunarii i s-a permis utilizarea unor fiscale romanesti aflate in stocurile institutiilor, peste care se va aplica, drept sursarj provizoriu, stampila Cartierului General, sau

2. data avansata de cataloage pentru primele fiscale ale Administratiei Germane in Romania nu este corecta (in sensul acesta nefiind descoperite documente datate) si,

pana la aparitia fiscalelor Gultig 9. Armee, tuturor Corpurilor de Armata din zona de comanda a Armatei a 9-a li s-a permis utilizarea acestor fiscale cu caracteristici locale.

Singurele timbre fiscale cu supratipar provizoriu "Gen.Kdo. (z.b.V.) No. 52." cunoscute - in stanga cel din colectia D. Marcu, iar in dreapta cel prezentat de prof. Morarel in revista "Filatelia" Nr. 6/2009

Taxele achitate

Un document fiscal nu poate fi luat in considerare atat timp cat nu se cunosc taxele achitate de catre cei in cauza. In cazul de fata, iata textul inscrisului original care certifica platile efectuate:

„(…) *certificam acest act, fiind scris originalul pe timbru de 5 lei coala, la care s-a anulat si lipit un timbru mobil de 5 lei si la care s-a anulat (si atasat) si o coala timbru a 20 lei taxa ceruta de Art. 23 Al. I legea timbrului, iar duplicatul pe timbru de 50 bani potrivit dispozitiunii legii timbrului si la care s-a mai platit lei 5 cu recipisa Administratiei financiare. Braila Nr. 706/1917.* ”

Filigranul colii fiscale M.V.i.R. cu timbru fix de 5 Lei - emisa la 1915

Concluzii

Nimic nu fericeste un filatelist mai mult ca propriile descoperiri, studierea si prezentarea lor in fata celorlalti colectionari, pentru ca drumul cautarilor sa fie declarat deschis. Filatelia este o stiinta istorica, prin excelenta, pentru ca poti determina cu exactitate care este piatra de temelie, dar niciodata nu vei banui macar cate informatii vor continua sa fie adaugate de generatiile urmatoare, ivindu-se de prin clasoare ori cutii abandonate. Totul e sa-ti placa sa cauti, dar, mai ales, sa stii ce vrei sa gasesti…

Dincolo de a fi incercat sa lamureasca unele aspecte necunoscute ale stampilei militare pentru corespondenta de razboi, utilizata ca supratipar provizoriu de catre Armata Dunarii, sau corectarea greselii referitoare la textul integral al supratiparului, cea mai importanta latura a descoperirii ramane documentul care a supravietuit intreg aproape un veac. Putinelor „splendori M.V.i.R." cunoscute, asa cum le dezmierda prof. George Morarel, acum li se mai adauga una.

Nota abrevieri militare germane:

– S.B.= Soldatenbrief (trad.: francare soldati)

– Gen. Kdo.= Generalkomando (trad.: Cartierul General)

– z.b.V.= zur besonderen Verwendung (trad.: pentru utilizare speciala)

Bibliografie:

1. Nicolae Petrovici – “Braila sub ocupatiune” (1939)

2. Nigel Thomas, Ramiro Bujeiro – „The German Army in World War I (vol. 2): 1915-17”

3. George Morarel – „Raritati fiscale M.V.i.R.” (revista „Filatelia” Nr. 7-8/2008)

4. George Morarel – „Splendori M.V.i.R.” (revista „Filatelia” Nr. 6/2009)

5. Frederick Wilhelm Krause – „Eastern Front – The Road To South Russia”

6. John Dixon-Nuttall – „The Austro-Hungarian Army / For collectors of its postal items”